

Slovenski dom

Štev. 58

V Ljubljani, 10. marca 1936

Leto 1.

Novi odmevi nemškega rušenja mednarodnih pogodb

Evropi se vse bolj odpirajo oč Govor angleškega zunanjega ministra je prinesel novo razčiščenje

London, 10. marca. Sinočni govor, ki ga je imel angleški zun. minister Eden v poslanski zbornici, tvori tretje važno dejanje v odmevih, ki jih je imel nemški oboroženi vpad v Porenje. Prvo, kar je Evropa pričakovala, je bil francoski odgovor na nemški korak. Ta francoski odgovor je dobil odziva v govorih zun. ministra Flandina in ministrskega predsednika Sarrauta in v mobilizaciji obmejnega trdnjavskega pasu ob Renu. Drugo dejstvo v teh odmevih je bila francoska obožba Nemčije pred Društvom narodov zaradi nasilne kršitve versajske in lokarnske mirovne pogodbe ter sklicanje seje zastopnikov vseh držav, ki so lokarnsko pogodbo podpisale. Tretje dejstvo pa predstavlja govor angleškega zun. ministra Edena, ki ga je imel včeraj in ki ga je Evropa napeto pričakovala zaradi tega, kar je bilo znano, da so se vsi nemški koraki proti sedanjemu redu v Evropi do zdaj vršili z nekakim tihim odobravanjem Anglije.

Angleški zun. minister je govoril sicer zelo previdno. Izjavil pa je med drugim, da je nenadni korak Nemčije angleško vlado presenetil. Nemčija je to dejanje storila brez kakšnega najmanjšega predhodnega obvestila. Nemčija je s tem prekršila pogodbo, ki jo je svobodno in brez pritiska podpisala. Zato je odpoved lokarnske pogodbe zrušila zaupanje, ki ga je Anglija gojila do Nemčije. Ta odpoved pogodbe pomeni napad na svetost mednarodnih dogovorov, čeprav ni razloga, da bi nemško dejanje smatrali kot sovražno grožnjo. Ne sme pa biti nobenega nespornostnega o tem, kakšno bo angleško vedenje z ozirom na to dejstvo. Anglija je tudi podpisala lokarnsko pogodbo in je zato potrebno, da izjavi, da bo smatrala napad na Francijo ali Belgijo za kršitev člena 2. lokarnske pogodbe. Pakt določa čisto jasno za vsako pogodbenico obveznosti, ki jih mora sprejeti nase v primeru, da postane

kaka sopogodbena žrtev zunanjega napada. Kar se tiče nemških novih ponudb za organizacijo miru, bo sicer angleška vlada objektivno in prijazno proučila, ker je mnenja, da ne sme spričo današnjega položaja ostati neupoštevano nobeno dejstvo, ki bi lahko kaj koristilo organizaciji in ohranitvi miru.

Odmev v Londonu

London, 10. marca. Govor zun. ministra Edena je popolnoma zadovoljil vse angleške kroge in ga enodušno odobravajo. To odobravanje je dobilo izraza v govoru min. predsednika Baldvina in bivšega zun. ministra Hoareja. Tudi zbornica je Edenov govor sprejela z navdušenim odobravanjem, krogi delavske stranke pa stoji na stališču, da mora Anglija sprejeti Hitlerjevih 7 točk, če se bo Nemčija nato vrnila v Društvo narodov. V tem oziru bodo ti krogi dali poziv na svoje volilce.

Pri Društvu Narodov

Zeneva, 10. marca. b. Edenova obsodba nemške politike in nemškega nasilnega ravnanja je vzbudila v ženevskih krogih največje odobravanje in priznanje. Tu smatrajo govor angleškega zunanjega ministra kot zopetno afirmacijo lokarnske pogodbe in njenih določil. Krogi Društva narodov so z Edenovim govorom dobili močno oporo za svoje stališče, ki meni, da nemški krogi glede organizacije evropskega miru ne predstavljajo dovolj resnega predmeta, da bi se o njem razgovarjalo Društvo narodov.

Belgija zadovoljna

Pariz, 10. marca. b. Belgijski min. predsednik Van Zeeland, ki je na svoji poti v Zenevo prišel

včeraj v Pariz, je izjavil, da je govor angleškega zun. ministra popolnoma pomiril Belgijo, ker ji daje jamstvo, da bo Anglija glede Belgije storila svojo dolžnost, kakor jo je storila 1914. leta. Zato pomeni ta govor po l. 1914 v tem oziru najvažnejše politično dejanje.

Odmev v Franciji

Pariz, 10. marca. Vlado krogi dosti razpravljajo o včerajšnjem govoru Edena v angleški poslanski zbornici in zlasti podčrtavajo dejstvo, da je tako odločno obsodil enostransko kršitev lokarnske pogodbe. Toda glede nemškega vpada v Porenje in glede Hitlerjevih mirovni predlogov se angleško in francosko stališče ne ujema. Anglija bo o Hitlerjevih predlogih razmišljala, dočim jih Francija v načelu odklanja.

Nemško uradno mnenje

Berlin, 10. marca. Nemško uradno poročilo o Edenovem govoru pozdravlja izjavo angleškega zunanjega ministra, v kateri pravi, da bo Anglija objektivno premislila Hitlerjeve mirovne predloge. V tej izjavi vidijo nemški krogi zagotovilo, da hoče Anglija prevzeti vodstvo pri organizaciji angleško-francoskega političnega sodelovanja.

Uradno obvestilo DN Nemčiji

Berlin, 10. marca. Generalno tajništvo Društva narodov je nemški zunanji urad obvestilo o tem, da je sprejelo na znanje francosko pritožbo glede nemške prekršitve lokarnske pogodbe. Zaradi tega se bo svet Društva narodov sestal v petek, da o tej pritožbi razpravlja.

Cesarska prestolnica se utrjuje - Abesinci streljajo kar naprej

Premirja na abes. frontah še ni

Asmara, 10. marca. o. Italijansko vrhovno poveljstvo je včeraj dalo naredbo, da se za nekaj časa ustavijo bombni napadi italijanskih letal na abesinsko ozemlje. Ta odredba je samo začasna značaja in ima namen, da podkupi italijansko stališče v Zenevi, ker je predsednik Mussolini poslal na poziv Sveta trinajstice prirediteljen odgovor. Dokler se ne razjasni položaj glede mirovni pogajanj, Italijani ne bodo vršili ofenzivnih akcij, temveč se bodo omejili na utrjevalna dela.

Odločno pa zanikajo italijanski vodilni krogi vesti evropskega časopisa, po katerih je bila Italija prenehala z napadi na Abesinijo iz zapletenega evropskega položaja. Zadnji dogodki v Evropi niso na italijansko odločitev nič vplivali, ker ni po njih Italija neposredno toliko prizadeta. Torej ne more biti govora o kakem oficielnem premirju na abesinskih bojiščih, ker nimajo pripravljala dela za mirovna pogajanja še nikakega uradnega značaja, marveč so se omejila zgolj na idealni poziv Društva narodov.

Adis Abeba se utrjuje

Addis Abeba, 10. marca. o. Cesar Haile Selasie je dal nalog, kakor je razvidno iz včerajšnjih vesti, da se izprazni cesarska palača in da se preseli dvor drugam zaradi tega, ker je prebric, da bo italijansko letalstvo v primeru, da se razgovori za mir izjalove, takoj začelo bombardirati prestolnico. Addis Abeba je za primer zračnega napada že docela pripravljena. Zgrajenih je dosti podzemeljskih pribežališč. V ta namen so izkoristili in razširili tudi številne naravne votline v hriboviti okolici mesta. Ženske in otroci so pred italijanskim odgovorom že v veliki večini zapustili prestolnico ter se naselili v gozdovih okoli glavnega mesta.

Dr. Hodža na Dunaju

Dunaj, 10. marca. AA. Korbiro poroča: Obisk ministrskega predsednika dr. Hodže se nadaljuje po programu. Popoldne sta konferirala sefa obeh vlad. Tej konferenci je prisostvoval podkancelar Starheimberg in zunanji minister Berger Waldenegg. Delegacija pa so nadaljevale pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe. Opoldne je bil dr. Hodža sprejet pri predsedniku republike. Zvečer je obiskal opero, kjer so igrali in peli Prodano nevesto. Predstavi je prisostvoval tudi predsednik republike gosp. Miklas. Po predstavi je kancelar priredil recepcijo, ki so se je udeležili vsi člani vlade in delegacij. Danes se nadaljujejo razgovori.

RAZPIS SLUŽBE

Kraljevska banska uprava razpisuje: Razpisujem službo zdravniška uradnega pripravnika pri banovinski bolnišnici v Murski Soboti. Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v banovinsko službo ter dovršeno zdravniško pripravniško dobo (staz). Prošnje naj se vložijo pri kr. banski upravi do dne 20. marca 1936. (L. No. 3450/1.)

Abesinci sestrelili 3 letala

Addis Abeba, 10. marca. o. Tri italijanska bombna letala so strmoglavila v bližini Quorama. Letala so padla na zemljo zaradi tega, ker so jim abesinskega krogla uničile motorje. Letala so se docela razbila in so vsi člani posadke našli smrt pri padcu. Vse do zadnjega so Italijani v pokrajini okrog Quorama vršili bombne napade z nezmanjšano silo. Tako so italijanski letalci v nedeljo drugič obstreljevali okolico postaje angleškega Rdečega križa. Italijanska poveljstva niso nič vedela o tem, kje se nahaja ambulanta angleškega Rdečega križa in je njihovo akcijo treba pripisovati samo to dejstvu.

Angleški protest

Rim, 10. marca. o. Angleški poslanik v Rimu Drummond je včeraj obiskal državnega podtajnika

Baldwin govori:

Anglija mora biti močna

London, 10. marca. AA. Ministrski predsednik Baldwin je rekel poleg tistega, kar je bilo javljeno: Postalo je jasno, da v Zenevi ne more priti do sklenitve pogodbe o razorožitvi. Baldwin je nato objasnili usodo razorožitvene konference do angleških predlogov, do nemških predlogov o izmenah in do angleškega vprašanja Franciji, če je pripravljena sprejeti angleške predloge z izpremembami, ki jih je predlagala Nemčija. Francoska delegacija pa je odgovorila, da je Nemčija z ojačenjem svoje vojne sile porušila temelj za pogajanja. To dovolj pojasnjuje načelne razlike, ki so na žalost obstojale med Francijo in Nemčijo od vsega začetka konference in ki jih Anglija ni mogla odstraniti.

Ob koncu svojega govora je Baldwin tudi govoril o sedanjem mednarodnem položaju in je rekel, da je parlament skrbno poslušal govor zunanjega ministra in gotovo ni nikogar v parlamentu, ki mu ne bi želel uspeha na njegovem potovanju. V Evropi ne bo miru vse dotlej, dokler bo vladalo nezaupanje med Francijo in Nemčijo, ki traja že stoletja. V naši zgodovini nimamo ničesar, kar bi nam omogočilo, da bi lažje razumeli to nasprotje. Mi vidimo samo korenike tega nezaupanja, potem pa še posledice tega nezaupanja, ki so prinesle toliko trpljenja vsej Evropi. Zdjaj pa smo izgubili novo priliko, da bi poravnali ta nasprotja.

Italija in novi položaj v Evropi

Jugoslovanski poslanik pri Mussoliniju

Rim, 10. marca. b. Italijanski vodilni krogi nečjejo dati nobenih pojasnil glede govora angleškega zun. ministra Edena, ki ga je imel včeraj v poslanski zbornici. Gotovo je, da je nemški korak Italijo močno zadel in da italijanski krogi napeto pričakujejo, kako bo na to dejstvo odgovorila Evropa. Vendar se nečjejo pred izidom konference lokarnskih pogodbenikov izjaviti o ničemer. Nobenekega dvoma ni, da se bo Italija pridružila vsakršni formalni obsodbi nemškega ravnanja, ne bo pa sprejela tega, da bi sodelovala pri izvajanju kakih

za zun. zadeve Suvicha in vložil oster protest zaradi italijanskega bombnega napada na postajo angleškega Rdečega križa. Suvich mu je odgovoril, da je dobil informacije, da so bila italijanska letala k bombardiranju izzvana po streljih protiletalskih topov, nameščenih pri postaji Rdečega križa. Zaradi tega ni italijanskim letalcem ostalo drugega, kakor da so na streljanje odgovorili.

Rim, 10. marca. Včerajšnje uradno poročilo maršala Badoglio poroča o italijanskih izgubah pri bitkah v Tembijenu in pokrajini Sire. Po tem poročilu so Italijani izgubili 19 oficirjev, 236 italijanskih in 36 eritrejskih vojakov. Izgube sovražnika znašajo okrog 15.000 mrtvih in ranjenih. Bojišča merijo zdaj 8000 kv. km. V bojih so Italijani zaplenili ogromne količine vojnega materiala, ter važne listine, iz katerih je razvidno, da je ras Kasa umrl na begu pred italijanskimi četami v votlini, v kateri se je ustavil.

ker je nemška odpoved in kršitev mirovne pogodbe pretresla do temeljev vso Evropo. Vendar menim, da Nemčija ni tega storila zato, da bi zadela Francoze v njihovi občutljivosti. Mi imamo samo to željo, da bi v Evropi vzdržali hladnokrvnost in da nadaljujemo z napori, da bi Francija in Nemčija šli z nami v prijateljskem sodelovanju. Ponavljam tisto, kar sem rekel pred petimi meseci: ne more biti trajnega miru, dokler bodo vladali taki odnosi. Dokler pa tega ne bo, mora biti Anglija močna.

London, 10. marca. AA. Reuter poroča: Na včerajšnji seji spodnje zbornice je govoril tudi liberalni poslanec Archibald Sinclair. Rekel je, da Bela knjiga nikogar ne prepriča. Govornik obsodil kršitev mirovne pogodbe, istočasno pa zahteva, da se brez strasti prouči Hitlerjevi konstruktivni predlogi. Sir Samuel Hoare je rekel, da bi želel smatrati nemški korak kot prazno demonstracijo na Renu in zato ne smemo rabiti ostrih besed proti temu postopanju. Zaupa v vlado in zunanjega ministra posebno zato, ker je znano, da Eden nikdar ni bil poseben prijatelj Nemčije. Vsakdo pa mora priznati, da je vprašanje ponovnega oboroževanja Nemčije bilo osredno vprašanje v sedanjem evropskem problemu. Zato se mora s tem vprašanjem resno računati.

sankcij proti Nemčiji. To stališče ji narekujejo njeni interesi.

Rim, 10. marca. b. Ministrski predsednik Mussolini je v zvezi z mednarodnim položajem sprejel včeraj angleškega, francoskega, poljskega in belgijskega poslanika. Razpravljal je z njimi o novu nastalem položaju in o stališčih, ki ga bodo posamezne vlade zavzele. Na koncu je sprejel tudi jugoslovanskega poslanika in opolnomočenega ministra Jovana Ducica ter imel z njim daljšo konferenco o istem vprašanju. Avdienco teh poslanikov

Skupščina danes

Belgrad, 10. marca. m. Današnja seja narodne skupščine se je pričela točno ob 8. uri. Otvoril jo je predsednik narodne skupščine Stevan Čirič. Zapisnik včerajšnje seje, ki je trajala od pol 11 do pol 21., pa je prečital dožurni tajnik dr. Danič. K zapisniku je stavil opombo poslanec Jevtičevega kluba Djurić Bora. Tedaj so bili v dvorani narodne skupščine še naslednji: Ilija Mihajlovič, dr. Janko Baričević, Nikolić, Drašević in Djurić. Zapisnik je bil nato sprejet, nakar je bilo prečitano poročilo imunitetnega odbora, ki je imel, kakor znano, sinoči sejo, na kateri je razpravljalo o zahtevi notranjega ministra za izročitev sodišču naslednjih poslancev: Dragiša Stojadinovića, Radivoja Nanovića, Dragiša Milovanovića, Mirkla Uroševića, ing. Nikole Kabalina, Jovana Nenadovića, Dragoljuba Ivanovića, Mihajla Djurovića in Vasilije Trbića.

Kakor znano, je imunitetni odbor z 12 proti 2 glasovoma sprejel zahtevo notranjega ministra ter je na sinočni seji sklenil, da predloži skupščini poročilo, s katerim se izroče imenovani poslanci sodišču.

Predsednik skupščine je z ozirom na dejstvo, da je odbor predlog osvojil, predlagal narodni skupščini, naj ga vzame tudi ona na znanje, kar je bilo tudi sprejeto. Radi tega je predsednik izjavil, da bo to poročilo imunitetnega odbora stavil na prvo mesto dnevnega reda za prihodnjo sejo.

Nato je bila v skupščini prečitana brzojavka Tase Diniča, katerega ime se istokotko spravlja v zvezo z atentatom na predsednika vlade Stojadinovića. Kakor znano, je Tasa Dinič dan pred atentatom odpotoval iz Belgrada; sedaj pa je poslal predsedniku skupščine brzojavko iz Prage. V tej brzojavki izjavlja, da v zvezi s svojim pismom od 8. t. m., ki ga je poslal predsedniku skupščine, obsodil zločin v skupščini in protestira, da se njegovo ime spravlja v zvezo z atentatom. Predsednik Čirič je nato izjavil, da od Tase Diniča ni sprejel nobenega pisma, ter, da bo brzojavko, ki je bila prečitana, izročil oblastvom, ki vodijo preiskavo. Taki nato so v skupščini prešli na dnevni red. Kot prva točka dnevnega reda je pretes proračunski predloga kmetijskega ministarstva v poednosti. Besedo je dobil kmetijski minister Svetozar Stanković, ki daje ob času poročanja svoj ekspozice o proračunskem predlogu.

Preiskava o atentatu

Belgrad, 9. marca. m. Policijske oblasti nadaljujejo preiskavo v vseh smereh, da se atentat na predsednika kr. vlade, ki je bil dobro organiziran in se je delj časa pripravljaval, v vseh podrobnostih razjasni čim prej. Tudi tekom današnjega dnevo so policijske oblasti zasliševale tako atentatorja Arnautovića, kakor tudi ostale poslance, ki so bili usodno noč pred atentatom, kakor je »Slovenski dom« poročal, po raznih belgrajskih lokalih z njim v družbi in se udeleževali raznih predhodnih sestankov v Jevtičevem poslanskem klubu. Tekom zasliševanja je poslanec Nanović priznal, da je dobil revolver tipa »Steyr« istega kalibra, kakor ga je imel atentator Arnautović, od narodnega poslanca Stojadinovića, ki je tudi član Jevtičevega kluba. Kakor smo že poročali, je Stojadinović izročil revolver tudi samemu atentatorju Arnautoviću, kar je Arnautović tudi sam priznal. Stojadinović je istočasno z revolverjem izročil poslancu Nanoviću še 25 nabojev. Važno je bilo danes priznanje, ki ga je podal Drag. Stojadinović. Dragiša Stojadinović je v teku današnjega zasliševanja priznal tudi dejstvo, da je izročil revolver poslancu Nanoviću s 25 naboji. Atentator Arnautović, ki ga policija stalno zaslišuje, podaja sedaj točnejše izpovedi, iz katerih se jasno vidi odgovornost onih, s katerimi je prebil zadnjo noč neposredno pred atentatom, ki ga je izvršil v skupščini. Da bi se preiskava vsestransko izvedla, sta bila danes pripeljana na upravo mesta Belgrada poslanci Jevtičeva Srpk Vukanović in Mihajlo Djurić, ki sta bila istokotko zadržana na upravi mesta Belgrada zaradi zasliševanja.

Plaz

Iz Djame v Kašmirju: Plaz snega je zasul 25 oseb. Doslej so izkopali 18 trupel.

Osamosvojitev

Iz Rima. Italijansko industrijsko ribarstvo je organiziralo za bližnjo sezono številne ladje, ki jih bo poslalo na severni Atlantski ocean, da bi se na ta način Italija rešila nakupov suhe ribe na tujih trgih. Letno izda Italija za suho ribo povprečno 180 milijonov lir.

Po volilni zmagi

Iz Madrida. Levičarski demonstranti so v nedeljo sneli kljukasti križ s postlopa nemškega konzulata v Cadizu. Po istih vesteh so preteklo noč demonstranti zažgali več cerkev in kapel in več stanovanj uglednih desničarskih osebnosti.

Drobne

Addis Abeba, 10. marca. AA. Posebni Havasov doposnik poroča: Popoldne se je trdilo, da se traja velika bitka na severni fronti.

Madrid, 10. marca. AA. Havas poroča: Stalna deputacija parlamenta je dala pooblastilo finančnemu ministru, da razpiše posojilo v višini od 350 milj. pezeta v blagajniških obveznicah z obrestmi od največ 4 in pol odstotka.

Pariz, 10. marca. AA. Reuter poroča: Belgijski ministrski predsednik je dospel v Pariz. Casnikarjem je izjavil, da smatra Edenove izjave za najvažnejše izjave Anglije po l. 1914.

so v diplomatskih krogih vzbudile veliko pozornost. Natančna vsebina teh razgovorov in sklepi, do katerih je med razgovori prišlo, še niso znani.

Narodna skupščina

Na včerajšnji seji Narodne skupščine je bila takoj po otvoritvi predložena zahteva notranjega ministra dr. Korošca, s katero je zahteval odobritev skupščine za nadaljnje kazensko postopanje proti poslancem, ki so bili aretirani v zvezi z atentatom. Najnost, ki jo je za ta svoj predlog zahteval notranji minister, je bila sprejela. Nato so govorili nekateri poslanci opozicijskih klubov, ki so podali odločeno mnenje k statusu notranjega ministra in se zavzemali za parlamentarne postopanje napram aretiranim poslancem, izvenjski atentatorji samemu. Notranji minister dr. Anton Korošec je povsem skladno z duhom in določili ustave zavrnil izvajanja opozicijskih poslancev in opravil svoje postopanje kot pravilno in zakonito.

Za tem je predsednik skupščine Cirič odredil glasovanje o poročilu imunitetnega odbora o izročitvi poslancev Arnaudoviča sodišču. Narodna skupščina je predlog soglasno sprejela, a še predno je prišlo do glasovanja, so opozicijski poslanci zapustili dvorano.

Poročilo voj. ministra

Stedilo je poročilo vojnega ministra. Gospodje poslanci! Pred vami je predlog proračuna za vojsko in mornarico za proračunsko leto 1936-37. Proračunski predlog je sestavljen iz dveh delov: proračunski del, ki so sedaj tudi moji sodelavci. Kakor je znano, je velikost vojaške sile in razvitost njene organizacije ter s tem tudi znesek vzdrževalnih izdatkov in izdatkov za opremo odvisen od mnogih dejstev. Najvažnejša so: stanje in razmere, v katerih se država nahaja.

Zemljepisno strateški in mednar. politični položaj Jugoslavije je delikaten. Njene meje so sorazmerno zelo dolge in večinoma odprte. Vse to nam glede na druge države nalaga potrebo, da imamo zadostno moč, prav za prav številčno in moralno čim močnejšo in čim boljše gnotno opremljeno vojaško silo, da lahko zavarujemo mirno in neovirano življenje našega naroda in napredek naše države. (Slošno in dolgotrajno odobravanje.)

V soglasju z našimi potrebami in razmerami imamo že sedaj dovolj močno in dobro organizirano vojaško silo in je za njeno vzdrževanje in opremo z vsemi sodobnimi sredstvi treba prenašati tudi ustrezajoče gnotne žrtve, ker se je po vsem svetu pojavila strahovita oboroževalna tekma.

Proračunski predlog za vojsko in mornarico za leto 1936-37 znaša 2.309.000.000 Din. Napram prejšnjemu je zvišan stvarno samo za 51.000.000 Din. Če pa odbijemo 60 milj. Din za

izplačilo voznin na drž. železnice in parnikih, vidimo, da predloženi proračun ni večji od sedanjega, ampak celo za 9.000.000 manjši. Ne smemo pa pozabiti, da pravkar navedeni znesek ni tolikšen, da bi v celoti ustrezal moči in velikosti naše vojaške sile in njenim potrebam. Dejansko pomeni samo nujno potrebni minimum za redno življenje in uspešno delo našega vojaškega telesa, minimum v okviru naše finančne moči.

Dolžni smo dati svoji vojski in mornarici, svoji vojaški sili, na katero se zanašamo nas narod, vsa potrebna sredstva za njeno življenje, delo in opremo v skladu z zahtevami, ki jih nanjo stavimo. (Ploskanje in vziki: Tako je!) Le na ta način ji bomo dali potrebne pogoje, da bo v službi kralja in domovine lahko na višini svojih nalog, in da izpolni upe, katere polagata vanje kralj in domovina.

Zato vas, gospodje poslanci, prosim, da tudi pri tej priliki izkažete naši vojski, v katero se vsi zanašamo, svoje polno zaupanje in da ji dovolite potrebna sredstva za redno življenje in uspešno delo s tem, da ji v celoti potrdite predloženi proračun za leto 1936-37. (Splošno živahno ploskanje in soglasni burni vziki: Zivela vojska!)

Po govorih dveh poslancev je skupščina z aklamacijsko sprejela proračun vojnega ministrstva.

Za tem so podajali svoje ekspozice gradbeni minister dr. Kožul, za njim minister za gozdove in rudnike Gjura Jankovič, nato pa minister za pošto, telegraf in telefon dr. Branko Kaludjerčič. Vsi trije proračuni so bili nato sprejeti.

Seja ministrskega odbora

Belgrad, 9. marca. m. Danes popoldne ob pol 6 se je sestel imunitetni odbor, ki je pretresal zahtevo notranjega ministra za nadaljevanje kazenskega postopka proti poslancem: Vasiliju Trbiču, Radivoju Nanoviću, Mirku Oroševiću, Dragiši Milovanoviću, Dragiši Stojadinoviću, Nikoli Kabalinu, Jovanu Nenadoviću, Dragutinu Ivankoviću in Mihajlu Gjurgoviću. Seji je predsedoval Milovan Lazarevič. S strani opozicije so se seje udeležili poslanci: Vojta Gurić, Milovan Nikolić, Branko Kalender, Stjepan Novaković, Milovan Lazarevič. Po burni razpravi je bila seja ob tri četrti na 8 zaključena. Imunitetni odbor je zahtevo notranjega ministra sprejel z 12 proti 3 glasovom. Proti so glasovali Milovan Nikolić, Milovan Lazarevič in dr. Kalender, glasovanja pa sta se vzdžala Vojta Gurić in Stjepan Novaković. Za poročevalca večine je določen narodni poslanec Knežević, za poročevalca manjšine pa dr. Kalender.

Slovenski poslanci v belgrajski skupščini

Ljubljana, 10. marca.

Z ozirom na to, da se je zanimanje za narodno skupščino spričlo dogodkov pri proračunskih razpravah poživilo, bo naša javnost, ki se sicer za večino sedanjih predstavnikov dravske banovine v parlamentu prav dosti ne zanima, gotovo zainteresirano, kako so ti slovenski predstavniki v parlamentu opredeljeni. Zaradi tega prinašamo pregled grupacije slovenskih poslancev v belgrajskem parlamentu:

V tako zvanem »Narodnem delovnem klubu so:

1. dr. Ivan Jancić,
2. Albin Koman,
3. dr. Riko Fuks,
4. dr. Ivan Lovrenčić,
5. Milan Mravljec,
6. Stane Hočevar,
7. Rusold Pleskovič,
8. Janžekovič,
9. Karol Doberšek,
10. Stanko Lenarčič,
11. Vinko Gornjak,
12. dr. Ivan Režek.

V Jugoslovanskem neodvisnem klubu (Pohorci) so:

1. Prekorski Ivan,
2. Ivan Mohorič,
3. Avgust Lukacić,
4. Rajko Turk.

V Jeličevem Jugoslovanskem klubu (POF) so:

1. dr. Anton Novačan,
2. Dako Makar.

V klubu JRZ so:

1. dr. Fran Semrov,
2. Anton Kersnik,
3. dr. Andrej Vebić,
4. dr. Klat Fran,
5. Karol Gajšek,
6. Josip Benko,
7. Rudolf Pavec,
8. dr. Jurij Koca,
9. Miha Brenčič.

I. opredeljen

je ing. Zupančič. (Ni sicer nikjer včlanjen, pa se navadno solidizirata s člani Narodnega delovnega kluba; pri proračunski razpravi je obstruiral).

Zagonetna tragedija na Pohorju

Julijana Kučer iz Radizela je ubila s kolom lastnega moža

Maribor, 9. marca.

Danes popoldne je presenetil Mariborčane nenavaden prizor na dravskem mostu. Od Tržanske ceste sta prikorakala dva orožnika z nasajenimi bajonetami ter gnala v sredini dvoje v verige vklepanjenih ljudi. Mladca, kakih 25 let staro ženo in mladega moža istih let. Čuden sprevid je bil usmerjen k jetniški okrognezi sodišču, ki je sprejela oba vklepanja mlada človeka v svoje varstvo. Kmalu se je po mestu zvedelo tudi za dejanje, ki sta ga mož in ženska izvršila. V Radizelu pri Slivnici pod Pohorjem je bil v nedeljo v mraku ubit 35-letni posestnik Jožef Kučer, strašno dejanje pa je izvršila njegova lastna žena, 25-letna Julijana Kučer.

Zakon, ki ni zakon

Sele štiri leta sta bila zakonca Kučer poročena. Pred tremi leti se jima je rodil otrok, pred dvema letoma pa sta že sla narazen in živita od takrat ločeno vsakebi. Jožef Kučer je majhen posestnik, znan pa je naokrog kot neprijeten človek. Rad se je prepiral in svojčas kot fant slovel kot prepeač. Kot omenjeno, se z ženo kmalu nista razumela in pred dvema letoma sta si dala slovo. Žena se je preselila na Radizel št. 56 ter se je preživljala kot delavka. Mož je tudi živel svoje lastno življenje, pa vendar žene ni mogel pozabiti. Velikokrat ji je delal razne prizore, ki so nasprotja med obema še poglobili. Zlasti odkar se je Julijana Kučer spoznala z mladim čevljarjem pomočnikom Francom Lahom, s katerim je navezala razmerje, se je Jožef Kučer jezil. Njegovo življenje ga je spravilo dostikrat v nasprotje z zakoni in je bil dalje časa zaprt v mariborskih sodnih zaporih. Sele nedavno so ga izpustili na svobodo.

Obisk, ki se je končal s smrtjo

Včeraj je bila nedelja. Kučer Jožef je bil popoldne v Orehovi vasi, kjer se je opil. Vinjenega je neslo na obisk k ženi na Radizel. Ta obisk je bil zanj usoden. Pri ženi je bil Franc Lah, kar je Jožefa Kučerja silno razkačilo. Začel je ženi pretiti in siliti v njo, ona pa ga je odbijala. Končno je planil v njem srd ter je začel ženi groziti. Ta se je oborožila z lesenim zapahom, s katerim zapira vrata ter ga nagnala. Podila ga je po sadonosniku kakih

200 korakov, ko se je mož nagnal obrnil. Žena pravi, da ji je takrat grozil z nožem, ki ga je potegnil iz žepa ter hotel na njo navali. Napad je odbila s protinapadom. Udarila je moža trikrat z vso močjo po glavi. Kakor posekan se je vrnil na tla in iz razbite lobanje so možgani kar brizgnili naokrog. Obležal je na mestu mrtve.

Krivca se prijavila sama

Sele po dejanju se je žena zavedela, kaj je napravila. Prihitel je se Lah, videla sta pa da Kučerju ne moreta več pomagati. Vsa pobita sta se vrnila v hišo in premišljevala, kaj naj storita. Prišla sta do spoznanja, da bo najbolje, če se sama prijavita. Podala sta se na pot v Hleče ter potrkala okrog polnoči na orožniški postaji na vrata. Po izpovedi, v kateri je žena prevzela vso krivdo na sebe, so ju pridržali na postaji, zjutraj pa vse zgodaj pa se je odpravila orožniška patrulja v Radizel ter našla ubitega Jožefa Kučera na mestu, kjer so ga zadeli smrtonosni udarci. Takoj je bilo obveščeno državno pravdnštvo v Mariboru, ki je poslalo v Radizel sodno komisijo. Dogodek je povzročil v celni okolici ogromno pozornost in veliko razburjenje.

Pretep v št. Vidu

Včeraj je prišlo v št. Vidu pri Ljubljani do pretepa med vročkrvnimi fanti. Nikdo ni odnesel posebnih poškodb, le Krušič Miha je nekdo sunil z nožem v plečo. Z nevarno rano so pripeljali Krušiča v bolnišnico, kjer so mu nudili pomoč na kirurškem oddelku. V bolnišnici bo moral ostati predvidoma dalje časa.

Nov vlak

Pričenši z 15. marcem t. l. vozi na progi Maribor — Pragersko — Čakovce nov redni potniški vlak, ki odhaja s postaje Maribor glavni kolodvor ob 8.20, iz Pragerskega ob 9 in prihaja v Čakovce ob 10.24.

V Pragerskem ima ta vlak zvezo na potniški vlak, ki odhaja iz Ljubljane gl. k. ob 5.20.

V obratni smeri odhaja novi vlak iz Čakovca ob 12.08, prihaja v Pragersko ob 13.39 in v Maribor gl. k. ob 14.12. V Pragerskem ima zvezo na brz in potniški vlak, ki prihaja v Ljubljano ob 17.03 odoeno 18.12. Oba vlaka imata postanek na vseh postajah in postajicah.

Celjske novice

Celje, 9. marca.

Uboj v Vojniku. V nedeljo je ob 22.30 napadel kovaški pomočnik Jakob Velko 25-letnega delavca Blaznika Jožefa iz Vin pri Vojniku. Velko je zabodel Blazniku nož v glavo, dobil je pa Blaznik tudi notranje poškodbe. Blaznika so sicer pripeljali v celjsko bolnišnico, a je že v ponedeljek zjutraj za dolbinimi poškodbami umrl.

Pozivanje na aulbiks. Pred nedeljo je sedel 22-letni posestnikov sin Pusovnik Ivan iz Studencev pri Veliki Piraški zvečer z neko družbo, v gostilni na Sp. Ponikvi. Pri drugi mizi je sedela družba 4 moških. Ta družba je začela pozivati Pusovnikovo družbo na korajžo. Pusovnik in prijatelji so se aulbiks klicom res odzvali ter se podali k mizi, kjer so sedeli izzivalci, ki so pa Pusovnikovo družbo napadli z motikami. Pri tepežu je dobil Pusovnik hude poškodbe po glavi in prsih.

Se dva primera. Macuha Josipa, brezposelnega kovaškega pomočnika iz Podgorja pri Konjicah so v četrtki pred njegovim domom v Črešnjicah napadli z noži bratje Franc, Alojzij in Vincenc Inkret, vsi delavci iz Sp. Črešnjic. Eden od njih ga je zabodel z nožem pod rebra. V soboto, dne 7. marca, smo poročali, da je neki Jošt v prepiru zabodel Milenška Martina iz Griž z nožem v glavo in ga težko poškodoval. Sedaj je prišel v bolnišnico tudi Jošt (ime mu je Pavel) sam. Jošt je

25-letni brezposelni čevljarški pomočnik, doma od Sv. Križa pri Petrovčah. Jošt je izpovedal, da ga je isti večer napadel na cesti pri Sv. Križu Andrej Čilenšek, hlapec pri posestniku Frančiški Pogeljšek pri Kazazah in ga s kolom poškodoval po obrazu.

Boj s psi volčjaki. Ta jo je pa pošteno skupil. Seruga Andrej namreč, brezposelni tovarniški delavec, stanujoč v Celju, Sava št. 4. Seruga je danes popoldnu nabiral na travniku ob Savinji blizu Savinjskega dvora regat. Namah se je znašel, nič hudega sluteč, v zelo mučenem položaju. Na njega so navali štiri veliki psi volčjaki, od katerih so imeli trije nagobčnike, medtem ko je bil eden brez nagobčnika. Pes brez nagobčnika je zgrabil Serugo na zadnji strani telesa, mu strgal hlače in ga vrgel na tla. Sedaj so navali nanj vsi štirje psi, oni brez nagobčnika ga je grizel, drugi trije so se zalevali vanj z nagobčniki. Seruga je dobil 5—6 ugrizov in sicer rane na desni roki, po prsih in levi nogi. Seruga je kričal in se branil z odprtim nožem, ki ga je rabil pri nabiranju regata. To borbo so gledali ob strani čuvaji psov, 3 po številu, ki se pa za vojsko skoraj niso zmenili. Končno je bil prišel en moški in začel pse razganjati. Sele sedaj se je posrečilo Serugi, da je vstal ter odšel raztrgan in obrizven v bolnišnico, kjer so ga odpravili v Zdravstveni dom.

Drobiž iz domovine

Volitve v zagrebški „Merkur“

V nedeljo so bile volitve v zagrebško podružnico društva Merkur, za katerega je vladalo izredno veliko zanimanje, ker padajo volitve v čas, ko se mora društvo boriti za svojo samostojnost in neodvisnost, ki jo hoče kratiti birokratizem Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, in vodstvo urada samega, ki je baje hotelo vključiti v svoj delokrog tudi društvo »Merkur«. Za volitve sta bili postavljeni dve listi. Zmagala je z ogromno večino lista ljudi, ki se bore za popolno neodvisnost svojega društva od drugih. Zanj je bilo oddanih 3600 glasov, a za drugo 914. Po tem uspehu bodo pristali neodvisnosti »Merkurja« gotovo še bolj odločno nadaljevali borbo za svojo neodvisnost.

Roparji ubili vdovo

V bližini Pančeva, v vasi Padini, je živela stara vdova, sama, ki je o njej ves okraj vedel, da je zelo premožna. Starica je imela v vasi več hiš in veliko posestvo, ki ga je sama obdelovala. Na stara leta pa je zaradi tega, ker je ostala brez potomcev, začela svoje hie prodajati in nalagati denar v hranilnico. Deloma pa ga je posejala svojim sosedom. Vsa vas pa je tudi vedela, da ima žena poleg denarja v hranilnicah doma tudi večje vsote gotovine.

Ker je starica ljubila samoto, se ni sosedom zdelo nič čudnega, da je nekaj dni ni bilo iz hiše. Mislili so pač, da je odšla z doma. Končno pa je potrkal eden od sosedov na njena vrata, in ker se ni oglasila, je pogledal skozi okno. V sobi je opazil popoln nered. To mu je vzbudilo sumnja, da so bili v hiši nepoklicani gostje. Zaradi tega so kmetje vdrli v hišo, a starke niso našli. Sele zandarmerija je našla stariko v hlevu, ležečo na trebuhu, z vezanimi rokami in nogami, v krvi, okoli ust pa je imela tesno zavezano ruto. Starica je bila na zločinski način pobita in nato zadavljena že nekaj dni pred najdbo. Roparji so stariko najprej zvezali, jo tolkli in nato z ruto zadušili, nakar so premetali vso hišo, dokler niso prišli do denarja. Preiskava je ugotovila, da so roparji odnesli 100.000 Din gotovine, pustili pa so nedotaknjeni dve hranilni knjižici za 200.000 Din.

Oblasti so takoj uvedle preiskavo ter kmalu našle sled za praviimi zločinci. Kmalu za tem so jih tudi prijeli.

Podkupljeni davčni upravitelji

V Čačku v Srbiji so aretirali načelnika davčne uprave, ki so o njem doznali, da je sprejemal podkupnine od različnih ljudi. Seveda je ta aretacija izzvala veliko senzacijo, ker so šteli aretirane načelnika med tamošnje kulturne ljudi ter ga poznali kot velikega kavalirja. Vedno je bil tudi radodaren, kadar so ga naprošala za podpore razna človekoljubna društva. Ker so pa pri njem opazili vedno dosti denarja, so po meslu ugibali o njegovih virih in začeli opazovati njegove zveze in stike s pridobitvenimi krogi. Iz tega se je rodila govorica, da načelnik davčne uprave sprejema podkupnine, za kar on kot protiuslugo zmanjšuje davčni predpis.

Ta posel se zdi, da mu je šel dobro izpod rok, dokler mu nadaljnji računov ni prekrizal ravnatelj rudnika v Gornji Gorovnici. Od njega je davčni načelnik zahteval 10.000 Din, da bo rudniku zmanjšal davčni predpis. Ravnatelj je zadevo javil oblasti in dostavil, da je že nastavljal zanjko podkup-

Iz Metlike

Podmladkarji so spregovorili. V nedeljo, dne 8. marca se je vršila v metliški soli lepa prireditve Podmladke rdečega križa. Popoldne je bila prireditev za otroke, zvečer pa za odrasle. Podmladkarji so nastopili z izbranim programom. Takoj v začetku proslave so se podmladkarji občinstvu predstavili s poročilom o dosedanjem delu. Stedile so deklaracije, med katerimi je posebno ugajala »Zima in pomlad«, ki jo je deklarirala popoldne Brodaličeva Reška, učenka iz drugega razreda, zvečer pa Trčkova Bibica. Stedile so ragne pevske točke, lepe slovenske pesmi. Petje je vodil gosp. učitelj Zajec. Tretji razred vije narodne šole je nastopil z veselimi prizori: Zdravka — svojo glavka. Ves prizor je sestavljen po melodiji narodnih pesni. Kot zadnja točka proslave je bila šaloigra v enem dejanju »Čaška kava«, ki so jo igrali učenci četrtega razreda višje narodne šole. Med igralkami je nekaj prav dobrih talentov, ki se bodo ob večjem vodstvu mogle izveževati v dobre igralkice. Med odmorom nas je razveseljeval tamburaški tercet mladih fantov iz četrtega razreda višje narodne šole. ki je v splošno zadovoljstvo zaigral nekaj lepih slovenskih narodnih pesmi. Vsa prireditve je zelo ugajala gledalcem. Naša skromna dvorana v soli je bila popolnoma zasedena. Podmladkarji pa so s svojim nastopom pokazali, kako ljubijo svoje revne tovariše, ki jim hočejo pomagati v najhujši bedi in stiski. Za lep uspeh prireditve se je največ trudila gd. učiteljica Berta Uršičeva. Zato ji bodi izrečena iskrena zahvala.

ljivemu načelniku s tem, da je zapisal številke poslatih tisočakov, namenjenih davčnemu načelniku kot protiuslugo.

Nesrečnik je padel v past. Drugi dan so oblasti pretresle njegove žepne in v resnici našle tisočake, ki mu jih je poslal ravnatelj rudnika. S tem se je začela odkrivati dolga vrsta davkarjev pregreh. Na policijo so začeli romati v dolgi vrsti tamkajšnji trgovci, obrtniki in drugi, ki so vsi povedali toliko grehov podjetnega davkarja, da se bo pod njimi sesedel in obsedel.

Sava upada, Donava narašča

Najstrahovitejši dnevi, ki jih je Sava s svojimi poplavi prizadejala v Sremu, so prešli. Zdaj pa grozi s poplavi Donava. Poslednje dni je začela močno naraščati, da se je njena gladina dvignila za štiri metre nad normalo. V Smederevu v Srbiji pa so izmerili višino Donave in ugotovili, da je zrastle za pet metrov in pol. S tem so nastale velike nevarnosti novih poplav, ker dovajajo Tisa in Morava še vedno velike množine vode. Narasla voda je že začela ogrožati varnostne nasipe. Naravné ovire in rečne tesni preprečujejo nagel odtok vode, kar se pojavlja vsakikrat, ko začne naraščati Donava.

Sava je povsod upadla, vendar se nahaja doslej še vedno pod vodo dvesto hiš v Črneljevem v Mačvi.

Včeraj je Donava pri Zemunu dosegla že skoro 5 in pol m nad normalo. Dosegla je s tem tako višino, da se je zllja preko nasipov in poplavlja naselbino ob sotočju Save in Donave. S tem pa je zaustavljen odnosno oviran iztok Save v Donavo in je Sava kljub velikemu upadanju preplavila zemunska predmestja in udrla tudi že v belgrajsko pristančice. Poročila sicer javljajo, da Donava v Avstriji in Madžarski zelo hitro upada, vendar se to upadanje pri Zemunu zelo malenkostno opazi, ker Donava radi tesnih in naravnih ovir odtoka zelo zelo počasi, vrh tega pa je v Rumuniji do 6 m preko normale. Donava je preplavila tudi vsa belgrajska in zemunska kopaljšča, Sava pa je preplavila del železniške proge Beograd-Pančevo.

Družabni večer Kluba koroških Slovencev

V soboto zvečer so se, kakor vsako prvo soboto v mesecu, zopet zbrali naši Korošci in številni njihovi prijatelji na »Koroškem večerju« pri »Sestici«. Dvorana je bila zasedena do zadnjega kotička. Zal je moralo zopet dovolj ljudi oditi, ker niso našli prostora. Veliko zanimanje je vladalo posebno za zunanje-politično predavanje urednika »Slovenca« g. dr. Lojzeta Kuharja: »O srednje-evropskih vprašanjih«.

Od navzočih burno pozdravljen, je predavatelj, ki slovi kot odličan poznavalec svetovnih političnih problemov, v enournem predavanju z njemu lastno temeljitostjo in jasnostjo pokazal vse politične težkoče držav v Podonavju in prizadevanja teh držav, da bi težkoče omilile odnosno odstranile. A tuji vplivi, in trige sil, ki niso podonavske, znajo to vedno preprečiti. Predavatelj je postavil trditve, da bi bilo Podonavje že davno stabilizirano, če bi ne bile nekatere obdonavske države odprle vrata drugim velikim sposedovalcem. Pokazal je, kako vlogo igra pri reševanju obdonavskih problemov Italija in Nemčija, ki se skušata vsaka po svojih močeh primerno uveljaviti, in kako Mala zveza kot obdonavska velesila odbija vmešavanje teh in drugih tujih sil. Predavatelj se je pomudil delj časa tudi pri analizi avstrijskega problema, pri čemer je dospel do zelo zanimivih zaključkov. Končno je pokazal, kakšen je bil namen potovanja češko-slovaškega vladnega predsednika in zunanjega ministra dr. Hodže v Pariz in Beograd ter kakšen je bil uspeh tega potovanja. Zaključil je, da naši državniki, posebno pa naš zunanji minister, trezno gledajo na srednje-evropski problem, kar je razvidno iz preciznega in rednega zunanje-političnega ekspozija našega vladnega predsednika dr. Milana Stojadinovića, kajti tako jasnih in odločnih besed iz ust jugoslov. zunanjega ministra že dolgo nismo slišali.

Z veliko pozornostjo so navzoči sledili zanimivemu predavanju in nagradili predavatelja z navdušenim ploskanjem.

Ostali del večera so napolnili pevec Kluba pod vodstvom g. Novaka s prepevanjem koroških narodnih pesmi, koroški godbeniki pod vodstvom g. Jekla pa z lepo, po domače podanimi koncertnimi točkami.

Bila je to lepa kulturna prireditve, vredna spomina, ki ga Korošci v Ljubljani uživajo.

Vremenska poročila

Kranjska gora: — 2, mirno, jasno, barometer stoji mirno, na 70 cm podlage 20 cm sneža, smuka dobra.

Bistrica-Boh. jezero: + 1, pooblašilo se je, smuka ni dobra, 20 cm južnega snega.

Planica: — 3, barometer visoko, jasno, veter, 86 cm zrnatega snega, smuka prav dobra, skakalnice uporabne, drsališče neuporabno.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, ponedeljek, 2. februarja: Simplici, lutri, torek, 3. februarja: Kunigunda.

Lekarne. Nočno službo imajo: dr. Piccoli, 1. ševa 6; mr. Hočevar, Celovska 62; mr. Orlus, Moste.

Kaj bo danes

Lovska dvorana hotela »Miklič«: Prosvetno društvo »Ljubljana-mesto«; deklški odsek ima redni sestanek.

Društveni lokal za franč. župnijo: ob 20 uri sestanek Prosvet. društva za frančiškansko župnijo. Predava minister na razp. dr. Fr. Kulovec: »Med našimi muslimani«.

Vpliv visokogorskega podnebja na človeško telo. Pod tem naslovom bo predaval fiziolog g. dr. Seliskar v sredo, dne 11. t. m. v alpinistični šoli T. K. Skale.

O vzgoji oblikovanega sadnega drevja bo jutri ob 19 predaval v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi g. Frido Lenard iz Št. Vida. Že ime lastnika najlepšega vrta za oblikovanje drevjem v vsej deželi jamči, da bo dvorana premajhna. Predavatelj nam s svojimi diapozitivi pohaja vse podrobnosti vzgoje steneh in prosto stoječih špalirjev. Kakor vsa predavanja podružnice SVD, je tudi to brez vstopnine.

Moj sin ima instruktora, in sedaj sem trdno prepričan, da mi njegov uspeh ne bo več delal skrbi. Z individualno razlago je mojemu sinu odstranil vse nejasnosti in fant sedaj uspeva, da je veselje.

Takega vestnega instruktora mi je preskrbel Akademski urad dela na univerzi, dvorišče levo. Uraduje vsak dan od 11-12.

Predavanje gospoda prof. dr. Roša iz Curicha o švicarskih normah za železobetone.

Naš ugledni rojak g. prof. dr. ing. h. c. Mirko Roš, ravnatelj švicarskega zavoda za preiskavo materiala na tehnični visoki šoli v Curichu, biva te dni v Zagrebu, kamor je bil pozvan v jury za presjelo projektov za zgradbo novega železniškega mostu čez Savo. Na svojem potu se je ustavil v Ljubljani in je z največjo ljubeznijo obljubil, da se bo na povratku še enkrat ustavil v našem mestu. Nakloni naši tehnični javnosti še en predavalni večer, na katerem bo obravnaval temo:

»Materialno-tehnična podlaga švicarskih norm za železobetone iz maja 1935«.

Po dosedanjih dispozicijah se bo predavanje vršilo v petek 13. t. m. ob 18 na univerzi v predavalnici mineraloškega inštituta.

Ako bi bilo treba v tej dispoziciji napraviti izjembo, bodo to pravočasno objavili v dnevniki.

Redek pa tudi svojevrsten umetniški užitek bodo imeli vsi posetniki petkovskega klavirskega koncerta v Filharmonični dvorani, ki ga izvaja slavni pianist Pavel Wittgenstein. Igra namreč samo z leve roke in naravnost čudovito je, kaj izvabi 5 njegovih prstov iz instrumenta Poudarjamo, da bo imel na razpolago pianist Wittgenstein novi koncertni klavir Glasbene Matice, ki je bil kupljen pri trdki Seiler v Šleziji v Nemčiji. Koncert bo v petek 13. t. m. v Filharmonični dvorani. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

Ali si že član Akcije za razširitev ljubljanske bolnišnice?

Nihče ne sme stati ob strani! Zahtevajte od nabiralcev, da se izkažejo s tiskanim in z žigom opremljenim pooblastilom. Kogar nabiralci ne obiščejo, naj se prijavi sam pri blaginiku dr. Božiču v banovinski hišilnici.

PRORAČUNSKA SEJA MESTNEGA SVETA

Župan dr. Juro Adlesič je sklical v smislu § 69. zakona o mestnih občinah javno proračunsko sejo mestnega sveta ljubljanskega in sicer za sredo dne 11. marca 1936 ob 17. uri v veliki dvorani mestnega poglavarstva.

Dnevni red te seje določa:

1. Naznanila predsedstva, 2. Odobritev zapiska zadnje seje in 3. Poročila finančnega odbora. Med poročili finančnega odbora so: poročilo o proračunu mestnega zaklada in mestnih podjetij za leto 1936-37, o proračunu mestne delavske zavarovalnice, o proračunu 6% obligacijskega posojila, o proračunu 6% gradbenega investicijskega posojila, o proračunu meščanske imovine, o proračunu regulacijskega fonda, o proračunu »Delavskega doma«, o proračunu revije »Kronika« in o proračunu utinov.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri.

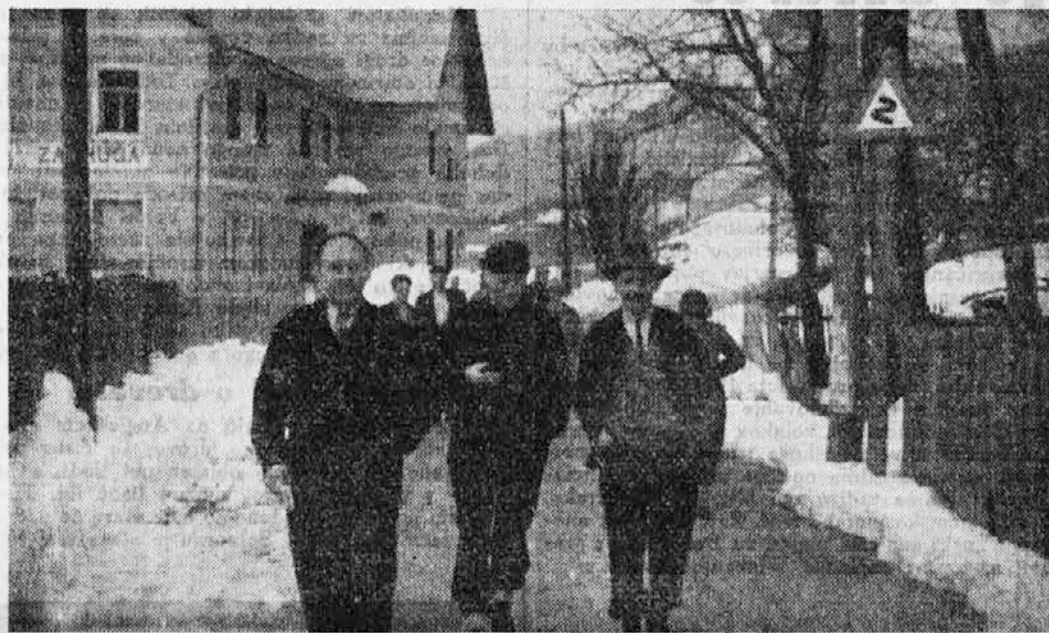
Torek, 10. marca: Zaprtlo.
Sreda, 11. marca: Družinski oče. Red B.
Četrtek, 12. marca: Pešem s ceste. Red Četrtek.

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Torek, 10. marca: Pot okoli sveta. Premiera. Izven.
Sreda, 11. marca: Katarina Izmajlova. Red Sreda.

Popisovanje Rateč in Planice

Če je bil v nedeljo v Planici ali Ratečah tujec, ki ni bil ve o veliki smučarski prireditvi, ki bo prihodnji nedeljo, je moral opaziti, da se ta dva kraja pripravljata na nekaj posebnega: po vsej Planici in Ratečah so krožili funkcionarji »Planice«, pomagali pa so jim ostali smučarji in domači veljaki. Stikali so okrog po hišah, dvoriščih in povsod, kjer je bilo pričakovati, da se bo našel kak prostorček. Ljudje, ki so to gledali, so dejali, da Ljubljančani Rateče »gor jemljejo«. In res je bilo

nekaj takega; kajti proti poldnevju so bile na papirju ne samo zapisane, marveč tudi narisane vse Rateče; potem pa so se gospodje vsedli za mizo in dirigirali po tistem papirju vsa mogoča cestna vozila, ki bodo prihodnji nedeljo dovažala ljudi v Planico. Že sedaj je torej točno določeno, kje bodo stali avtomobili, kako se bo razvijal promet itd. Znak, da so priprave res temeljite. — Naša slika nam kaže del »popisovalne komisije«, kakor so jo v Ratečah kretali.

Poti in koče v naših planinah

(iz tajniškega poročila za občni zbor SPD.)

Ljubljana, 10. marca.

Letos je dobila vsaka naša planinska postojanka svojega gradbenega nadzornika, ki ima skrbeti tudi za pota v svojem okolišu, dočim sta preje prišli dve ali tri postojanke na enega člana gradbenega odbora.

Razmejitev področij.

S pooblastilom širšega osrednjega odbora SPD je gradbeni odsek dokončal zelo zanimivo in kočljivo delo razmejitve med področji posameznih edinic SPD; ta razmejitev je bila potrebna zlasti radi brige za planinska pota in naprave v določenih okoliših. Nerešen je ostal le kompetenčni spor med dvema podružnicama za del teritorija severno od Drave.

Dokončala se je nova turistična steza po desnem bregu Kamniške Bistrice od Stahovice do našega doma v dnu doline. Po splošni sodbi je izpeljava nove poti posrečena in o njeni potrebi oriča to, da se zelo pridno uporablja.

Očistili in popravili smo zopet prehod skozi Zrelo ter izboljšali pot od Češke koče na Mlinarsko sedlo. Ravno tako se je zadovoljivo popravila pot s Koliškega sedla na Kalško goro, kakor tudi oslona pota v bližini Čojzove koče.

Triglavske pogorje.

V Triglavskem pogorju so se ponovno pregledala, očistila in po potrebi popravila vsa pota. Začelo se je z preureditvijo prehoda čez Stapec pri Tičarici, toda vsled naslopiše zime se delo ni moglo zadovoljivo končati. Na našo pobudo in z našim sodelovanjem se je temeljito popravil mostič čez Savico pri vojaški karavli.

Izvršenih je bilo več novih in popravil so se številne stare markacije in označbe. Vendar pa mnoge markacije, ki jih oskrbujejo oskrbniki ali privatniki, ne ustrezajo vedno predpisom pravilnika, kar bo treba sčasoma spraviti v red; drugič, je v to svrhu določilo večjo vsoto v proračunu bodočega poslovnega leta.

Gradbeni odsek je tudi načel vprašanje izdelave čim točnejših kart naših planin in bo skušal prirediti primerno karto vsaj za Komno, ki bo zelo važna z ozirom na naš novi Planinski dom na Vrhu pri Planini na Kraju; dela za to karto so že precej napredovala in bodo predvidoma končana še pred letošnjo poletno sezono.

Pri naših planinskih postojankah so se v splošnem izvršila le najnujnejša vzdrževalna popravila. Zlasti so se popravile povsod střehe, obsežnejše na Kredarici, pri Staničevi koči, pri hotelu »Zlatorog« itd. Pregledale in deloma popravile so se skoro vse silevodne naprave.

Pri hotelu »Sv. Janez« se je pričelo z napravo sistematske kanalizacije vendar imamo pri tem neverjetne težave s sosedji. Popravila se je čolnarna, dimniki, střehe in odstranili številni drugi nedostaki, ki smo jih opravili vse na račun najemne pogodbe.

Pri hotelu »Zlatorog« je bilo poleg drugih popravil zlasti potrebna ponovno popraviti slabe lesene dele nekaterih zgradb.

Obsežnejše so bile preureditve koče pri Triglavskih jezerih, kjer se je vpeljal v kočo vodovod in so se po sobah postavile peči; v zvezi s tem pa so se seveda morali napraviti potrebni dimniki. Skupno ležišče se je povečalo s priključitvijo sicer malo uporabljenega tako zvanega »kočnega hlevčka«. Predvideno tesno in lično opačenje verande pred kočo se je opustilo, ker dosedanja ureditev za silo zadostuje, v doglednem času pa bo treba že slabo verando znatno povečati, obenem s povečanjem pretesne jedilnice. S temi preureditvami je koča sedaj precej dobro pripravljena za zimski poset.

Na račun Kranjske podružnice je naš gradbeni odsek izvršil najnujnejša popravila Valva-zorjeve koče, ki jo bo treba čimprej temeljito in smotrno predelati. Kadilnikovo kočo na Golici pa v redu popravljajo sporazumno z našim gradbenim odsekom Jeseniška podružnica sama, ki jo tudi upravlja.

Glavno skrb pa je posvetil gradbeni odsek oziroma ožji pododsek najobsežnejšemu gradbenemu delu SPD, zgradbi velikega Planinskega doma na Komni. Na številnih sejah so se v podrobnosti preučevala vsa vprašanja, ki jih je bilo ponovno možno in potrebno rešiti šele potem pregleda na mestu samem. Izvršila so se obsežna predelala, splenirala večina stavbišč, pripravile potrebne barake, apno, gradbeno lesovje in razno drugo gradivo, izdelali vsi potrebni načrti in proračuni ter nato pripravili predlogi upravnemu odboru za oddajo raznih gradbenih del. S splošnim in poizrtvovalnim sodelovanjem vseh članov pododseka se je posrečilo ponosno zgradbo novega Planinskega doma na Komni v surovem dograditi in pokriti.

Dosedajni gradbeni stroški te postojanke so di točno v skladu s proračunom. Težave pa na-

stajajo sedaj, ko se je treba odločiti o upravičenih željah domala vseh članov gradbenega odbora in najbrže vsega našega članstva, da naj bi bil namreč novi dom v notranjosti urejen in opremljen čim udobneje in da bi ustrezal tudi zahtevam razvijenih posestnikov. Ker pa taka ureditev, ki je nima večina tujsko-prometnih postojank niti v lahko dostopnih dolinah in večjih krajih, v prvotnem proračunu ni bila obsežna, predvidenih gradbenih stroškov pa nikakor ne kaže povečati, ker bi to ogrozilo rentabilnost nove postojanke — se bo treba pač zadovoljiti s skromnejšo, toda lično in solidno ureditvijo, ki bo vsekakor boljša, kot smo je vajeni v ostalih naših višinskih postojankah.

Pri reševanju teh težkih tehničnih in finančnih problemov Doma na Komni so nam šli s svojimi strokovnimi nasveti in dragocennimi podatki na roko razni naši strokovnjaki in podjetja, ki naj jim bo zato ob tej priliki izrečena pristoja planinska zahvala. S točnim delom se bomo po svojih najboljših močeh poizkusili zgradbo tega moderniziranega planinskega doma v redu in splošno zadovoljnost dokončati do srede julija 1936.

S tem pa že prihajamo v načrte za leto 1936. Poleg dovršitve Doma na Komni in ureditve njegove neposredne okolice nameravamo iz rednega proračuna izvršiti ponavljajoča se vsakoletna vzdrževalna popravila radi ohranitve zgradb in še sledeča neodložljiva dela:

Pri hotelu Sv. Janez bo društvo v smislu najemne pogodbe skušalo dovršiti kanalizacijo, preurediti stranišča in v glavnem poslopju in začeti z napravo modernega kopališča. Tudi moramo napraviti idejni načrt za obsežnejšo povečavo hotela, bodisi v obliki samostojne zgradbe ali v obliki smotrnega prizidka.

Pri hotelu »Zlatorog« bo treba poleg obsežnih popravil vseh streh, žlebov itd. zlasti napraviti novo višje ležečo vodovodno zanjelje z rezervarjem, ker dosedajni rezervoar ne nudi dovolj prihranka, poleg tega pa je tako razpadel, da preči resna nevarnost, da oslone hotel in vsa njegova okolica v najkrajšem času brez vode.

Pri »Triglavskih jezerih« se mora tesno opaziti del zunanjih sten koče radi toplotne izolacije pri bivanju »kozem hlevčku«.

Vodnikova koča vedno bolj razpada in je treba ta proces nujno in čim izdatneje zadržati. Zato se bo koča na vogalih temeljito podprla, puščajoča střeha pa na spodnji strani obila s pločevino, da se prepreči zanašanje snega v podstrešje; nenadna zima je delo prekinila in ga bo treba letos dovršiti.

Banovinska cesta na Vrščih bo predvidoma toliko preurejena in popravljena, da bo zopet mogoče promet z motornimi vozili vse do mje. Vsled tega se bo posej Erijavčeve koče gotovo bistveno povečal. Zato je nujno potrebno, da se okolica koče temeljito očisti vse navlake še iz vojnih časov, radi motornih vozil pa bo tik ob cesti treba napraviti malo podzemeljsko shrambo za bencin.

Spodnja koča na Golici nima nobene greznice, zdaj jo zahteva obrtna oblast in se torej mora napraviti.

Kamniške planine.

Na Kamniškem sedlu je postala znatno premajhna kempica (cisterna) popolnoma neuporabna, zato je neobhodno potrebno napraviti novo, dovolj veliko, da bo zadostovala za rastoči obisk te postojanke.

Pri Koči na Veliki Planini postajajo razmere od leta do leta nevarnejše. Ker pa zaenkrat radi pomanjkanja sredstev ni mogoče začeti z zgradbo novega obsežnega, modernim zahtevam ustrezajočega planinskega doma, je treba vsaj za silo izboljšati dosedajni postojanko. V ta namen se bo primerno preuredil vhod v kočo, napravila se bodo nova stranišča, sedanja nehijska, večinoma neuporabljena ženska spalnica se bo uklinila in prostor združil s pretesno jedilnico, v podstrešju dependance pa se bosta priredili dve sobici. Stroški za ta nujna dela ne bodo odveč, ker bo koča ostala vsekakor še dolgo časa tudi po dograditvi planinskega doma in služila za razne potrebe društva.

Glede planinskih potov ni predvidenih za letošnih nobenih obsežnejših novih del, v glavnem se bodo dovrševale in po možnosti izboljšale dosedanje komunikacije. Več dela bo s popravilom na več krajih že močno pokvarjenega prehoda čez Komarčo, zlasti v zvezi z novim domom na Komni. Na novo se bo skušala urediti direktna zveza s Solške gore po vrhu na Greben (Kompotelo), iz doline Kamniške Bistrice od Tince po dolini Konjske pa za enkrat priprosta sleza proti Veliki Planini (na Kisovec), ki se bo tekom let dala izpremeniti v zelo koristno smučarsko komunikacijo.

Maribor

Lekarne. Lekarniško nočno službo vršita: Kónigova lekarna »Pri Mariji Pomagaj« na Aleksandrovi cesti in Minarikova mestna lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu.

Opozarjamo na razstavo Stritarjevih del in rekopisov, ki je v Studijski knjižnici odprta od 10. do 12. ure popoldne.

Železniške zadruške hiše prodane? Po mestu se širijo vesti, da je »Občekaristna gradbena in stanovanjska zadruga na Dunaju« prodala svoji stanovanjski hiši v Mariboru zastopniku neke nove zadruge g. Tumpeju, ki se je t dni mudil na Dunaju. Med železničarji je zavladalo zaradi tega veliko razburjenje.

Proračunska seja mariborskega mestnega sveta se vrši drevi ob 18 v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu je poleg tega še vprašanje zamenjave vojašnice.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 10. marca: Ob 20 »Cigan baron«. Red A.

Sreda, 11. marca: Zaprtlo.

Četrtek, 12. marca: Ob 20 »Ples v Savoyu«. Red B.

Gostovanje primadone ljubljanske opere Zlate Gjungenjačeve.

Enkratno gostovanje Zlate Gjungenjačeve v operi Ples v Savoyu. Priljubljena primadona ljubljanske opere Zlate Gjungenjač, ki uživa tudi v Mariboru splošno simpatije, gostuje v četrtek, dne 12. t. m. kot Madeleine v opereti »Ples v Savoyu«. Gostovala bo samo enkrat ter opozarjamo zato na njeno gostovanje prav posebej. — Predstava bo za red B.

Naš Zoo

Glasilo zoološkega društva »Noe« v Ljubljani je izšlo v dvojni številki ter nam prinaša pestro vsebino — izvleček govora g. predsednika J. Cesarja, majorja v p., na obnem zboru, ki podaja pregled delovanja društva za dosedaj stavljenih si ciljev in intervencije pri merodajnih čimteljih zaradi stalnega živalskega vrta. Dr. Herfort Joža opisuje v svojih člankih boj za zoološki vrt oz. pota »Noe«-tve barke, dalje dve zadnji razstavi, ki jih je društvo priredilo v Selenburgovi ul. št. 6, ter križev pot splošnega ljubljanskega »Cesarja« iz Zagreba v Ljubljano, in skrbri ki jih je prizadalo društvu. Ponebškov članek o pomenu zoološkega vrta vsebuje v splošnem njegove poučne strani, ki jih nam bo nudil, zaradi česar se moramo ogreti za njega ustanovitev. — Važen je članek uprave Velesejma o propagandni razstavi »Za naš les«, ki jo priredi v jeseni za povzdigo in izboljšanje našega lesnega trga. Pominititi moramo, da sodeluje zoološko društvo »Noe« pri tej hvalavredni gospodarski prireditvi, in sicer bo razstavilo vse naše živali, ki žive v našem lesu, od poskočnega jelena do lenega polha, od živalskega kraljička pa do orla, kralja višav. Vse te živali bodo nastanjene na prostem, za to že izbranim prostoru okoli veselejšega prostora velesejma — in ne v paviljonih. Da pa bo ta živalska razstava nekaj temelj bodemu stalnemu zoološkemu vrtu v našem kulturnem središču, se pozivajo vsi oni, ki lahko prispevajo katerokoli našo žival, da to sporoče društvu »Noe«. Gosposvetka cesta 10-I, ki bo radevolje prevzelo — kupilo njemu še manjkajočo žival. Društvo vabi vsakega prijatelja živali in živalskega vrta, da vstopi v vrsto njegovega članstva, ker čim več bo članov, tem lepši bo bodoči zoološki vrt. Nabirajte nove člane za zoološko društvo »Noe«, Ljubljana, Gosposvetka cesta 10-I. Cekovni račun št. 18717.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 10. marca, 11. Solaka ura: Pravilica o Venskem kralju (gosp. Viktor Pirnat). — 12.45 Vremenska napoved, poročila. — 13. Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15 Laska solistična glasba (plošče). — 14. Vremenska poročila, borzni tečaj. — 16. Otroški kotiček (Radijski orkester). — 18.40 Filozofsko predavanje (gosp. prof. dr. France Veber). — 19. Napoved časa, vremenska napoved, poročila. — 20.35 Glasbena ura. — 21.30 Nacionalna ura. O raznih vprašanjih kot kulturnem in nacionalnem problemu v Jugoslaviji (gosp. dr. Stefanovič iz Beograda). — 20. Fr. Milčinski: Ptički brez gnezda — zvočna igra. Priredil Jakob Zvan, igrajo člani rad. dram. družine. — 21.30 Plesna godba (plošče). — 20. Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15 Radijski orkester (vesel spored). — Konec ob 23.

Drugi programi:

Torek, 10. marca, Beograd: 20. Narodni večer. — Prens iz kavarne. — Zagreb: 20. Gotovčeva opera »Eros iz onostranstva«. — Dunaj: 20.10 Operetni večer. — 22.10 Violončelo. — 23.15 Dunajski operni povel na ploščah. — Budimpešta: 20.40 Lisztova cerkvena glasba. — 20. Ciganska glasba. — Trst-Milan: 17.15 Klavir. — 20.35 Simfonični koncert. — 22.45 Plesna glasba. — Rim: 20.15 Zabuvalni koncert. — 20.35 Giordanova opera »Andre Chénier«. — Praga: 19.10 Laska glasba. — 20.35 Dunajevski v Ravelova skladbe. — 21.30 Časne narodne. — 22.15 Plošče. — Brno: 20.35 Vojaska godba. — Bratislava: 20.30 Ščamec. — Varšava: 20. Simfonični koncert. — 22. Prens 3. dejanja Gotovčeve opere »Eros iz onostranstva« iz Zagreba. — Berlin: 20.10 Moravska igra »Vihar nad Santa Cruzom«. — 21. Zabuvalna in narodna glasba. — Königsberg: 20.10 Ljubozenski sprehod.

CASTA DIVA V KINU UNION.

Ob stoletnici smrti komponista Vincenza Bellinija je produkcija Tobis-Rota izdelala veličasten film, ki obravnava Bellinijev največji operni uspeh ob uprizoritvi njegove »Norme«.

Kot slusatelj neapeljske glasbene akademije je Bellini poklonil svoji ljubezni Magdaleni, hčerki predsednika višjega sodišča Fumarolija lirčno kantileno »Casta diva«. Po neuspehi prvi uprizoritvi »Norme« v milanski »Scali«, se je Bellinija polastil obup in je hotel s komponiranjem penehati za vedno. Ko Magdalena za to zve, se odpravi na dolgo pot iz Neaplja v Milan in izroči operni primadoni Pasti kantileno »Casta diva«, katero ona brez vednosti Bellinija odpoje pri ponovni uprizoritvi »Norme«. Opera je doživela triumf in Bellini je postal slaven. Magdalena je svojo iskreno ljubezen do Bellinija plačala s smrtjo. Na dolgi vožnji se je prehladila in umrla.

Režijo vodi Carmine Galloni prev spretno. Magdaleno igra Marta Egerth, katero v tem filmu privrati gledamo v tragični vlogi. Bellinija pa Holmes, prikupno in neprisljano. Film je poln svežih arij Bellinije in Rossinijeve glasbe in ga je vredno ogledati.

Poezija in proza.

Petošolec razlaga na sprehtu svojemu idcu svojo vročo ljubezen: »Kako je lepo. Tako-le bi hodil s teboj do konca sveta... Bi šla z menoj?« »Ne! Mama je rekla, da moram nocoj že o pol sedmih priti k večerji...«

Pri filmu

»Obžalujem, a trenutno nimamo nobene vloge za vas. Zdi se mi, da bi bili vi odlična stara mati. Dajte, oglasite se čez trideset let...«

Dobavitelji smrti

Náša nemirna doba pozna več nesmiselnosti in protislovij, a med vsemi največje bo menda to, da tvori slejkoprej izdelovanje vojnih potrebščin zasebno področje težke industrije. Društvo narodov in posamezne države lahko sklepajo še tako dalekosežne razoroževalne pogodbe. Njih učinek je vedno samo začasen. Tovarne res potem dobivajo manj naročil, a to jih ne moti, da ne bi kopičile neomejene zaloge orožja v upanju, da jih bodo pozneje drago prodale. Najboljši francoski poročevalci so zbrali po naročilu časopisa »Annales« res porazno gradivo o teh »zasebnih podjetjih«, ki ne poznajo nobene krize in imajo velikanske dobičke tudi v sedanjih obubož. letih. Borzna poročila, delničarjem predloženi letni obračuni in slično uradno gradivo nedvomno dokazuje, da uživa vojna industrija počenši od leta 1918 in dosedaj dobo nepotriganega bujnega razcveta. Vse evropske države se delijo v dve neenaki skupini: dobavitelje in odjemalce orožja. Prvi so dokaj maloštevilni. Med izdelovalci vojnih potrebščin so: Anglija, Zedinjene države, Italija, Francija, Švica, Švedska, Nizozemska in Češkoslovaška. Vse ostale države samo kupujejo njih izdelke. Najvažnejše mednarodne tovarne za izdelovanje orožja so angleška tvrdka

Wickers-Armstrong, francoske Schneider, Danes in Hotchkiss, italijanska Fiat, nizozemska Syderius, švicarska Solair, švedska Beauforce in češkoslovaška Škoda. Vsako izmed teh podjetij izdeluje te ali one mednarodno priznane posebnosti. Fiat ima najboljše obrambne topove za letalske napade; Syderius — posebno učinkovite strojnice, ki tehtajo samo 60 kg, toda uspešno zavrnejo celo tanke; Beauforce slovi po izredno dalekosežnih in močnih 20 cm topovih itd. Stare govornice o »internacionalnem prepričanju« teh tovarnarjev popolnoma odgovarjajo resnici: ne pobrigajo se ne za domovino, ne za sovražnika in prodajajo svoje izdelke katerikoli kupcem pod pogojem, da so dobri plačniki. Neki vojaški strokovnjak je takrat pripomnil v dnevnem tisku, da je prodal leta 1912 Angliji Krupp izjemno pravico za izdelovanje novih izboljšanih krogel. Stotisoči nemških vojakov na Flandrskem so takrat postali žrtve nemškega izuma. Britska mornarica je uspešno rabila optične instrumente nemške tvrdke Zeissa tudi v oni bitki ob Skageraku, ki je strla nemško morskno moč. Zato so zopet omeočili Turki angleški napad na Dardanele z granatami in topovi angleške Wickersove tvrdke.

Ameriške posebnosti

Praznoverje je prva izmed onih malenkosti, ki začudijo tučja, v Zedinjenih državah. Številka »13« je popolnoma izumrla in se vidi samo v koledarju. Hotelska soba, ki bi morala imeti to označbo, nosi številko »12-bis«. Nebotičniki nimajo nobenega 13. nadstropja, ker sledi dvanajstemu takoj štirinajsto. V izlozbah različnih trgovin se vidi večkrat napis: »Kreditna prodaja v 13. nadstropju«. To pomeni, da se prodaja blago samo proti plačilu v gotovini. — Radio je prava ameriška nesreča. Oddaja neprestano podnevi in ponoči. Največ uspeha ima »ura glasbenih ugank«. Enkrat na teden predvaja radio petje in godbo z napačnimi oznakami vsebine in skladateljev. Poslušalci morajo ugotoviti pogreške, in prihodnji teden našteva napovedovalec imena avtorjev pravih odgovorov. Ta čas mora strašno mikati Američane. Samo radio Newyork dobiva do dva in pol milijona večinoma nepravilnih rešitev tedensko. — Posebno ameriško razkošje so drobne škaflice na vsaki mizi v gostilnah. Tuje misli od kraja na vžigalice in res najde notri drobne treske z rdečimi glavicami. A slednje so premehke za vžigalice. To je rdečilo za ustnice v vseh otenkih, ki je stalno na razpolago cenjenim obiskovalkam.

— Zato pa govori motorni promet o znižanju nekđ. premožnosti. Šoferji se naravnost pulijo za goste. Američani vedno bolj hodijo peš. Avtoizvošček pričakuje potnika z ustavljenim števcem in ga sproži šele z motorjem. Če se zmoli in naredi ovinek, takoj zopet izklopi števec in vozi do prave smeri za lastne stroške. Poprej so nasprotno izrabljali šoferji tuje in deželane, da bi naračunali čim več kilometrov. Zdaj je ta razvada zatrla. Vožnja je postala počasnejša. Policija je prestroga z »motornimi morilci«. Otroci so posebna šiba za šoferje, ker jih obsodijo sodniki pri nesreči na več mesecev ječe, ne da bi poslušali zagovore. »Otrok ni nikoli kriv pri prometni nesreči.« To je načelo ameriške justice. — Javna varnost je dokaj napredovala. Policija razdeli v znamenje zoper gangsterje zaslužnim in sploh zanesljivim osebam posebne izkaznice, na katerih stoji: »Kolega! Lastnik je naš prijatelj. Priporočamo ga!« To zadostuje, da bi povrnil stražniki lastniku izkaznice prostost, če je slučajno zašel, posebno ponoči, v katerekoli neprilike v zvezi s preiskavo ali aretiranjem v lokalu, kjer je bil navzoč.

Veterani izpred Adua 1896 so se udeležili proslave obletnice te bitke.

Materina slika

Missis Hartfield je ostala vdova pred svetovno vojno in imela 22 sinov. Zdaj, ko so vsi umrli, biva 81 letna starka sama v mali hišici v londonskem predmestju. Tu jo je obiskal poročevalec »Daily Expressa«, ki nabira podatke o angleški splošni starostni pokojnini. Pripovedovala mu je: »Najprej sta mi istočasno umrla za eno in isto otroško boleznijo dvojčka. Trije sinovi so postali žrtve preplašenega konja, ki so ga hoteli ustaviti. Deset

sinov je padlo v svetovni vojni. Bolezni so pobrale po vojni devet preostalih. Vsi sinovi so bili oženjeni. A sinuhe so se drugič omožile in se poročile po svetu v Afriko, Kanado, Avstralijo. Ostala sem sama. Niti ne vem, koliko vnukov imam — menda 30. Starka ni marala biti fotografirana. »Samo enkrat v življenju sem se slikala,« je pojasnila. »To edino sliko je zahteval moj najmlajši sin Larry, ko je odhajal na francosko fronto. Ko so ga našli mrtvega v jami, katero je izkopal nemški izstrelak, je stiskal to sliko v otrpli roki. Od tedaj sem si prisegla, da se več ne bom slikala.«

Mrtvi in dva živa

Napravil se je, kakor da se vidi, kako zelo se je začudil ravnatelj. Le nemo se je priklonil in odšel.

Vse to se je bilo dogodilo prej, nego se je mogel dokončno osvestiti. V njem je bilo le občutje, da je storil edino pravilno in naravno, in da je ta načrt ležal že dolgo nekje v njegovi podzavesti.

Lüdersen je šel predpoldne že dvakrat mimo njegovega mesta. Obekrat je opočasnil svoje korake, kakor da bi nekaj hotel. Toda vedno je odšel dalje.

Berger je opazil to in postal nemiren. No da, si je mislil, je že gotovo zvedel. In drugi seveda tudi.

Trda bridkost je vzrasla v njem: falot napravljiva lice, kakor bi mi hotel sožalje izreči.

Ob dveh je obema pretekla služba. Ko je Berger prišel v oblačilnico, je Lüdersen že stal v povrtniku. Dal si je oprava z nekim zavitkom; nenavadno dolgo je trajalo, predno je bil z njim gotov. Sele ko si je Berger opral roke in si jih sušil, se je obrnil, da bi odšel. Obotavlja se je vtaknil zavitek pod pazduho. Naenkrat sta se spogledala. Resnično spogledala.

Zdaj je moralo nekaj priti. Tako nista mogla oditi narazen.

Lüdersen je pogrknil in radi neugodnega položaja bil videti bled, celo nekoliko slovesen. »Slišim, da hočeš v stran?« je dejal.

Berger si je dalje sušil roke. »Da,« je rekel kratko.

»Upam, da ne radi mene?«

»Kaj hočeš reči s tem?«

Lüdersen je od same negotovosti imel nekaj ne-

spretno očetovskega na sebi. »Pred menoj se ti ni treba ničesar bati,« je rekel.

»Bati?«

»No da, če misliš, da te hočem zajahati.«

Berger je spustil brisačo iz rok in ga pogledal. Nato se je naenkrat začel smejati.

Bil je oster in porogljiv smeh, ki je Lüdersena spravil v zadrego.

»Zakaj se smejiš?« je vprašal užaljen.

Berger se je še bolj zasmel, še strastneje in divje. Tedaj se je Lüdersen dvignil, poln užaljenega dostojanstva.

»Ne obnašaj se vendar kakor kak norec,« je dejal.

Ker pa se je Berger še vedno režal, se je obrnil in vrata sunkoma zaprl za seboj.

Berger sam ni vedel, zakaj se je zasmel. Morda radi tega, da ne bi zajokal kakor baba, si je mislil, ko je šel zmeden in boječ domov. Toda nekaj je ta smeh vendarle sprostil v njem, čeravno ga je zdaj prijemala groza, kako se bo vrnil in odgovarjal na vprašanja.

Ko je stopil skozi vrata, je takoj zopet občutil nemo in strahu polno vprašanje. Navadno je nanj takoj odgovoril tako, da je odmahoval z glavo. Danes pa je storil, kakor da ga ni videl. Toda tudi v molku je odgovor, videl je torej, kako se je njeno vprašanje razblinilo. To ga je še bolj vznemirilo. Zdaj si vse pokvaril, si je mislil. Zdaj bo še težje.

Njegova vest ga je vznemirjala, ker se ji je izmikalo. To je njegovo že itak vročično razpoloženje še bolj napelo, vendar ga je z vso močjo skušal prikriti. Sele pri kavi je rekel: »Ah, saj res, tole moram reči: čestital sem Lüdersenu.«

Oba je zalila kri.

Britanski gozdni velikani

Marsikateri nedeljski izletnik se prav tako živo zanima za redke pojave v carstvu prirode, kakor se drugi ogreva za starodavne zgradbe, grščine in starinske spomenike. Tudi drevesa, ki se odklikujejo po svoji častitljivi starosti in obsežnosti, imajo veliko število častilcev in obiskovalcev. Dasi imamo pri nas mnogo nenavadno starih in debelih predstavnikov prirodne zanimivosti, vendar ne moremo prijateljem prirode pokazati takih velikanih, kakor so n. pr. v Veliki Britaniji.

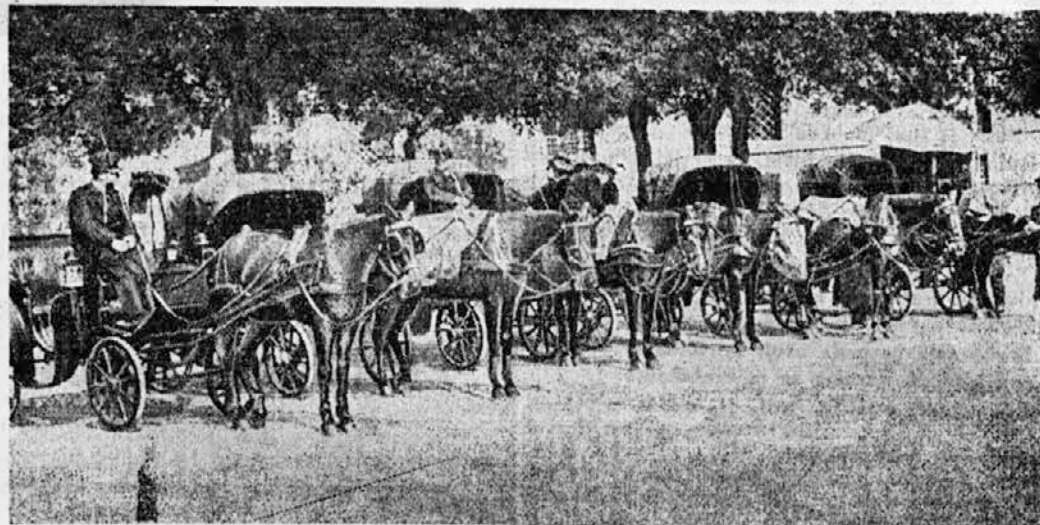
Na pokopališču Crowhusta raste neka orjaška tisa, ki je po ljudskem izročilu stara že okoli tisoč dve sto let. Zapiski ondote cerkve poročajo, da so jo zasadili za vlade Karla II. Votlo deblo drevesa ima vrata, v votlini sami pa je pritrdjeno več klopi, na katerih more sedeti dvanajst oseb.

Dvajset ljudi v drevesu

Takih primerov imajo na Angleškem mnogo. V Tandrigeu stoji neko drevo, še čisto dobro ohranjeno, ki ga komaj objame pet ljudi, a neko drugo v bližini je staro najmanj tisoč let. Tise v ozemlju južno od Londona so baje stare že nad dva tisoč let. Neka tisa v Selbornu je stara vsaj toliko

kakor ondota cerkev — to pa so zgradili še za časa Saksincev. Bržkone najbolj glasovito drevo je tkzv. »Orjaški hrast« v Serwoodu. Ta je pravi pravcati gozdni velikan, ki meri v obsegu 54 čevljev. Drevo je dobro ohranjeno in poleti bi se moglo pod njim sediti celo krdo konjenice. Njegovo votlo deblo ima prostora za dvajset ljudi. Blizu od tega tkzv. »Greendalski hrast«, skozi katerega drži vozna pot, ki jo je dal izsekati neki vandalski vojvoda.

V vejevju »Boskobelskega hrasta« se je baje Karel II. skril pred Cromwellovimi vojščaki, ki so stali pod njim, pa ga niso zapazili. Pod hrastom v Crouchu je imel reformator Wycliff svoje glasovite pridige, a kraljica Elizabeta je pod njim prirejala slavnostne pojedine. Pod tkzv. »Kraljičinim hrastom« v whiteburyskem gozdu se je leta 1464. Edvard IV. srečal z Elizabeto Woodville. Poleg neke hiše v Holyheadu stoji »Glendowerski hrast«, ki je skozi njegovo vejevje vojskovodja Owen Glendower opazoval nesrečno bitko pri Shrewsburyju. Če je to resnica, je moral imeti zelo dober vid, kajti bojišče je bilo od hrasta tri milje oddaljeno.

Kočije proti sankcijam so mobilizirali v Rimu, da omeje porabo bencina, ki ga rabi armada.

112-letni menih

V pravoslavnem samostanu Kazanske božje Matere blizu Harbina živi, kakor pišejo harbinski listi, še popolnoma čil 112 let star menih Mih. Ignatenko. Nekoč je služil kot podčastnik pri carski gardi pod Nikolajem I. in Aleksandrom II., se udeležil vojn leta 1854 in 1878, še zdaj lahko našteje vse nekdanje poveljnike in svoje doživljaje. Po vojaščini je bival nekaj let v rojstni Ukrajini in leta 1882 odšel v Amur, kjer je bil eden izmed ruskih naselnikov. Leta 1893, ko so mu dorasli in postali samostojni otroci, je s 70 leti vstopil v samostan sv. Trojice v Nikolskem-Usurijskem. Tu je ostal do leta 1925, ko je moral pobegniti pred boljševiki. Pod njihovimi streli je prekoratil kitajsko mejo in prišel v Harbin. Takrat je bil 102 leti star. Hudo mu je, da ne ve ničesar o svoji družini, a sicer je zdrav, redno obiskuje vse samostanske službe in dolgo govori z meščani, ki pri njem iščejo tolažbe in nasvetov.

Dva izvirnika

Kapucinski samostan v Rimu varuje kot največji zaklad sliko sv. Mihaela Nadangela, delo slavnega Guida Renija. Francoski kipar in zbavitelj Charnier je pred kratkim kupil isto sliko, in so jo označili pariški izvedenci za izvirnik. Stari slikarji navadno niso podpisali svojih del. Izročilo zattjuje samo, da je naslikal mojster nadangela enkrat, in sicer po naročilu papeža Pavla V. To pomeni, da mora biti druga slika samo posnetek. Charnier je odpotoval v Rim in zahteval od kapucinov potrdilo, da ne smatrajo svoje slike, za izvirnik. A menihi so odgovorili: »Obe sliki, naša in vaša, nista podpisani. Dovolite torej, da bomo elej ko prej smatrali našo za izvirnik. Vaša slika nas ne zanima.« Charnier je postal ogorčen in zahteval pri pariškem sodišču od rimskega samostana en milijon frankov moralne pa gmojne odškodnine. Toda oblasti so zavrnile tožbo. Izvedenci so priznali, da imajo rimski kapucini več podatkov o izvoru svoje slike, kakor pariški starinarji.

Pevska maska

Moskovske prosvetne oblasti so odobrile na temelju poročila državnega konzervatorija iz posebne lahke zlitine pripravljene pevske maske. Skrivajo samo gorenjo polovico obraza in s pritiskom na živčne vozle govori pa dihal spravljajo v najpripravnjšo lego za petje nebo in jezik. Strokovnjaki smatrajo maske za najboljše točni pripomoček pri zdravljenju jecljanja in drugih sličnih napak in pripomoček pri pevskem pouku. Maske so se obnesle tudi pri obnovitvi poprej pokvarjenega glasu. Sovjeti so prijavili izum v Ameriki in Evropi ter pričakujejo veliko dobička od novega izvoznega blaga.

Pri filmu

»Gospod ravnatelj, Vili ne bo danes mogel igrati pijanca, je še zdaj trd...«

»Kaj je morda —?« Njen glas je bil skoraj neslišen.

Kratko je prikimal. »Da,« je dejal.

Helena ga je gledala, dokler ji solze niso zalile oči. Ni zajokala. Solze so kar tako prišle. Zato mu je bilo vse to mnogo težje, ko je tako tiho sedela in ni nič rekla.

»Reci vendar nekaj,« je poprosil.

Ona pa je odkimala z glavo. Kmalu nato pa je vstala in odšla od mize. Svojo skodelico kave je pustila napol prazno. Slišal je, kako je odšla v spalnico in tam sedla. On sam pa je ostal sameat v mraku, prazen in ugasel.

Čez nekaj je prišla nazaj, kakor da je najhujše prebrodila. Mrzlo kavo je odvila in si nalila nove tople.

Videl je, da njena roka še vedno trepeče. To mu je bilo hudo. Naenkrat je rekel, zazvenelo je v mraku kakor vzdihljaj: »Zelee bi, da bi se nekoč vse razjasnilo.«

Nekam tuje ga je pogledala, dobro je vedela, kaj je hotel reči s tem. Njegov ozki obraz je bil tako nenavadno neboljen.

»Ali bi ti to pomagalo? Misliš?«

Z rokami podprtimi pod brado, je gledal predse. »Da,« je odgovoril. »Takrat bodo morali uvideti, da mi ni preostal noben drug izhod, ker mi je šlo za življenje.«

Znova ga je obšel nemir, vstal je in šel gori in doli. Kratko nato ga je vprašala za hrbtom. »Kaj boš torej zdaj storil?«

»Zaprosil sem za premestitev,« je odgovoril. In jo je pogledal, da bi videl, kako je vplivalo nanjo. Vzdihnila je, kakor da ji je lažje.

»Hvala Bogu.«

Cez nekaj časa je vprašala: »Kam?«